Jugoslava Dobrosavljev
dipl. pravnik, Novi Sad

BIRAČKI SPISKOVİ*

Prvo na šta treba ukazati je propust zakonodavca da u čl. 12. st. 1. reguliše koji organ u Republici Srbiji je nadležan za vođenje opšteg biračkog spiska. Naime, pomenutom odredbom je propisano da se u Republici Srbiji kompjuterski vodi opšti birački spisak po opštinama, kao deo jedinstvenog, povezanog sistema. Istom odredbom je jedino regulisano da se izmene u biračkom spisku na području opštine vode od strane opštinske uprave.

Odredbom čl. 12. st. 4. propisano je da je birački spisak jedinstven i stalan i da se obavezno ažurira svake kalendarske godine najkasnije do 31. 03. u godini. No, kako se izmene biračkog spiska faktički vrše svakodnevno, a ne samo u određenom periodu godine, ne vidimo razlog da se to ograničava na 31. 03. Jedino bi trebalo propisati da se redovno ažurira tokom godine.

Odredba čl. 13. st. 3. bi takode morala trpeti korekcije utoliko što bi se reč u zagradi „izbeglice” zamenila rečima „raseljena lica”. Naime, ovom odredbom je regulisano da se lica privremeno odseljena iz stalnog mesta boravka upisuju u birački spisak u mestu u kojem su prijavljena sa tim statusom. Kako se lica privremeno odseljena iz stalnog mesta boravka ne mogu poistovetiti sa izbeglim licima, očito je da je neophodno terminološko usklađivanje. Naime, privremeno raseljena lica su jugoslovenski državljani, koja su privremeno promenili mesto prebivanja. Međutim, izbeglice su lica koja su prebegla na teritoriju Jugoslavije iz drugih država i koja nemaju jugoslovensko državljanstvo, niti imaju stalno prebivalište u Republici Srbiji. Kako se u birački spisak upisuju lica koja imaju biračko pravo, to u smislu čl. 10. Zakona je potrebno ispuniti sledeće uslove:

* Rad primljen: 24. X 2000.

- da birač ima prebivalište u Republici Srbiji,
- da ima jugoslovensko državljanstvo,
- da je navršio osamnaest godina života i
- da je poslovno sposoban.

Pošto u slučaju izbeglica nisu ispunjena dva gore taksativno nabrojana uslova (nemaju državljanstvo SRJ niti stalno prebivalište u Republici Srbiji), to znači da ne mogu ni biti upisani u birački spisak. Nažalost se ponovo srećemo i sa problemom državljanstva tih lica o kome ne možemo raspravljati u okviru ove teme.

Takođe bi čl. 14. st. 2. Zakona trebalo izmeniti tako što bi se brisale reči „na osnovu drugih verodostojnih dokaza”, a umesto njih bi trebalo upisati „po službenoj dužnosti, a sve na osnovu verodostojnih isprava”. Naime, upis i brisanje vrši se na zahtev birača ili po službenoj dužnosti, pa sledstveno tome i ovu odredbu bi na taj način trebalo usaglasiti, imajući u vidu da se odredbom Zakona predviđa da se upis i brisanje vrše na osnovu zahteva birača i na osnovu drugih verodostojnih dokaza.

Postavlja se pitanje opravdanosti postojanja čl. 16. Zakona ili njegovog usaglašavanja sa ostalim delom teksta Zakona (čl. 12), jer su pomenute odredbe među sobom protivrečne. Naime, u čl. 16. je predviđeno da se birački spisak može voditi i u obliku kartoteke ili u obliku datoteke na magnetnoj traci, ili na magnetnom disku, što je suprotno odredbi čl. 12. Zakona koja reguliše da se u Republici Srbiji kompjuterski vodi opšti birački spisak.

I čl. 17. st. 4. Zakona bi morao pretrpeti određene izmene; nepotrebno je obaveštavati organ uprave ranijeg prebivališta jer se vodi jedinstveni spisak.

U čl. 22. st. 1. Zakona potrebno je brisati reč „objavljuje” i umesto nje staviti reč „vrši”, ili reč „obavljaju”. Očigledno je zakonodavac mislio na obavljanje upisa a ne na objavljivanje, s obzirom da tekst glasi: „Po zaključenju biračkog spiska upis, brisanje, izmene i dopune ili ispravke u biračkom spisku objavljuju se na osnovu odluke nadležnog opštinskog suđa u vanparničnom postupku”.

Čl. 19. st. 1. i čl. 23. st. 3. je potrebno bliže odrediti koji organ je nadležan za obaveštavanje građana da mogu izvršiti uvid u birački spisak i tražiti izmene, odnosno koji organ izdaje potvrde o izbornom pravu. Ukoliko se mislilo da je ovo ovlašćenje republičkog organa uprave koji vodi opšti birački spisak, smatramo da ovaj organ ne može sam izvršiti ovaj deo posla, već bi to trebalo poveriti opštinskom organu uprave.

Napominjemo da je naslov ovog teksta napisan u množini i zapravo prenet naslov poglavlja III Zakona. Kako se iz teksta Zakona vidi da se radi o jednom, jedinstvenom biračkom spisku, onda bi i ovaj naslov poglavlja III Zakona trebao da glasi: Birački spisak.